

HYGIEJNEUDVALGET IOOS 2018

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR ODONTOLOGI OG ORAL SUNDHED

11. SEPTEMBER 2018

ELLEN FRANSEN LAU
LEKTOR

MÅL

-
- begrænse smitterisikoen for patienter, studenter/elever og personale på IOOS
  - sikre, at IOOS efterlever de Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer (NIR)
  - medvirke til oplysning og undervisning af alle på IOOS

HYG har altid været tværgående for alle uddannelser – også før fusionen

---

- Ole Hovgaard,
- Ulla Bæk Lindtoft,
- Lillian Hansen,
- Helle Lundbæk Vinter,
- Henriette Ørsted,
- Ellen Frandsen Lau
- vakant: oversygeplejerske,
- Vakant: KA fra KA,TP, SKT uddannelsen

FOR TÅNDKLINIKKER

Centret for Infektionssygdomme 1. udgave 2008

Efterår 2015: fælles retningslinjer for alle klinikker

Fra 2016: TP, KT og TDL undervises efter NIR

**KA har eget materiale –
i overensstemmelse med NIR**

2018:

Hyg. udv. i arbejdsgruppen til revision af NIR,

INDSATSOMRÅDE EFTERÅR 2018

Desinfektion af tandteknisk Arbejde

Før aflevering Ved modtagelse

Appendix 6: Desinfektion af tandteknisk arbejde – Institut for Odontologi og Oral Sundhed

Alle aftryk (og andet tandteknisk arbejde) skal desinficeres inden det leveres fra klinik til tandteknisk laboratorium.

Husk!
10 minutters
desinfektionstid.
Brug et minutur!

Procedure for desinfektion af aftryk inden aflevering til viderebearbejdning:

1. Aftrykket skylles i vand.
2. Aftrykket placeres i plastbeholder med låg (står i fællesklinikken ved alginaten). På label på beholderen skrives j.nr., dato og klokkeslæt for igangsætning af desinfektion.
3. Zeta 7, 1% opløsning i beholderen, så aftrykket lige er dækket (ca 250 ml).
4. **Efter 10 min** hældes opløsningen i vasken, og aftrykket skylles. Tiden bør overholdes, idet for kort tid mindsker virkningen, og for lang tid ødelægger aftrykket.
5. Efter afskylning blæses alginataftryk tørre og indpakkes i en fugtig (hårdt opvredet) serviet indtil de udstøbes.
6. Plastbeholderen anvendes som transportemballage.

NB. Samme procedure kan anvendes til desinfektion af andet tandteknisk arbejde, inden det afleveres på laboratoriet. bortset fra immediatproteser, som skal desinficeres i 1 time, fx i Zeta 7, 1% opløsning.

Modtagelse af tandteknisk arbejde.

Tandteknisk arbejde fra laboratoriet (fx kroner, broer, bøjler, proteser) rengøres og desinficeres, inden det prøves på patienten.

Immediatproteser skal dog desinficeres i 1 time.

Hygieia - græsk gudinde for sundhed

Desinficér før aflevering
af tandteknisk arbejde

Desinficér tandteknisk arbejde
ved modtagelse før afprøvning på patient

Hygiejneudvalget IOOS

Billeder: "Hygieia" med udgangspunkt i foto af Howard Chong

for next
INSERT NA

Mytternes fortælling

Hygieia

Græsk gudinde for sundhed

Eplone
Gudinde
for smertelindring

Æskulap (Asclepios)
Gud for lægekunsten
Symbol - slange omkring
en stav - æskulapstav

Myter fortæller, at Zeus dræbte Æskulap
med en tordenbolt, da Æskulap foreslog
at vække Hippolytos til live, og derved
ubrivkede skellet mellem liv og død.

5 døtre og 4 sønner

Døtre

Hygieia
Græsk gudinde for sundhed

Aceso
Græsk gudinde for heling

Laso (Iaso)
Rekreation efter sygdom

Panakela (Panacea)
Græsk gudinde - den altbegende

Aglaea
Græsk gudinde for skønhed, pragt og hellighed

Sønner

Podalirius
Konge i Titica - Kyndig i diagnostik

Machaon
Konge i Titica - Kyndig i kirurgi

Telesphorus
Hjælper for - Æskulap og Hygieia

Aratus
Hålvbroder

Hygiejneudvalget IOOS

Sen Model: "Hygieia" med udgangspunkt i foto af Howard Chong

EFTERÅR 2018

Rengøring af units efter endt arbejdsdag

3 sæbeklude i stedet for sæbevand og klud

Nyt appendix 4 er udarbejdet

1. klud: vandhane, skærmvæg og bord

2. klud: tophængte instrumenter, hygiejnecover, bakkeholder

3. klud: stole, fontæne,

TIDLIGERE OG KOMMENDE INDSATSOMRÅDE

- beklædning og
personlige
værnemidler

For studerende
For medarbejdere

Retningslinjer for korrekt klinisk adfærd på IOOS

Foto: Torsten Knyg, Mikrobiologisk Forbøg (201)

KOMMENDE INDSTASOMRÅDE: FÆLLES INTRO-FORLØB I HYGIEJNE FOR TP, KT OG TDL

Emner:

Basal viden om mikroorganismer og smitteveje

Påklædning

Værnemidler

Håndhygiejne

Opdækning

Afrydning

Uddannelseslederne arbejder videre mhp implementering i et større fælles intro-forløb

INTRODUKTION TIL KLINIKHYGIEJNE

Uddrag af 'Nationale Infektionshygiejniske Retningslinjer for Tandklinikker', udgivet af Statens Serum Institut 2015 med ordforklaringer v/Ellen Frandsen Lau.

Formålet med infektionshygiejniske retningslinjer

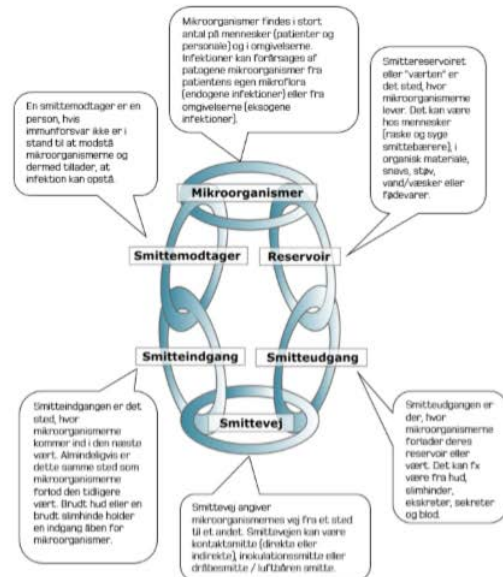
Enhver person på tandklinikken kan være smittebærer, også uden at det er synligt/kendt. Potentielt **patogene** mikroorganismer kan endvidere **kontaminere** instrumenter, apparatur og inventar på klinikken. På denne baggrund har infektionshygiejnen på tandklinikker, ligesom i det øvrige danske sundhedsvæsen, siden 1988 været baseret på procedure-relaterede retningslinjer (også kaldet generelle infektions-hygiejniske retningslinjer), hvor enhver behandling/procedure uanset patientens smitestatus tilrettelægges således, at risikoen for spredning af evt. tilstedeværende smitsomme mikroorganismer minimeres.

Patogen
Sygdomsfremkaldende.

Apatogen
Ikke sygdomsfremkaldende.

Kontaminere
Forurene med mikroorganismer.

Smittekæden

Smittemodtageren er en modtagelig person, hvis immunforsvar ikke er i stand til at modstå mikroorganismerne, og dermed tillader at infektion kan opstå. Ved mange kroniske sygdomme og fx **immunsuppressiv** behandling kan både den naturlige uspecifikke og specifikke **immunitet** og dermed modstandskraften hos patienten være nedsat. I disse år ses en stigende andel af personer med nedsat modstandskraft i samfundet. Dette skyldes blandt andet, at indlæggelsestiden på hospitalerne er forkløret markant, og at langt flere mennesker lever med kroniske sygdomme og/eller er i medicinsk behandling. Dermed kommer der flere udsatte patienter på tandklinikken.

Smitteindgangen hos modtageren kan være slimhinderne i øjne, næse, mund, svælg og luftveje eller sår, rifter, eksem, stik og operationssår på hud og slimhinder.

Mikroorganismer, der kan forårsage infektioner, kan stamme fra andre personer eller fra omgivelserne – såkaldt eksogen smitte – eller fra personens egen mikroflora; **endogen** smitte. Ved **eksogene** infektioner kan smitekilden være en person med en klinisk infektion eller med en smitsom sygdom i **inkubationsfasen**, eller en rask smittebærer, dvs. en person uden sygdomstegn der er koloniseret med potentielt patogene mikroorganismer. Desuden kan de smitsomme mikroorganismer stamme fra vand, luft eller kontaminerede overflader i omgivelserne. Ved en **endogen** infektion er smitekilden personens egen mikroflora. Den **residente** normalflora på hud og slimhinder er sædvanligvis **Apatogen**, men ved indførsel i underliggende sterilt væv og blodbanen, fx i forbindelse med kirurgiske eller andre invasive indgreb, kan den forårsage infektioner. Der kan være tale om lokale sårinfektioner eller infektioner i fjernere organer efter spredning af orale bakterier ved **bakteriæmi**, fx infektiøs **endocarditis**. Mikrofloraen på hud og slimhinder kan tillige indeholde **transiente** patogene mikroorganismer, især forskellige bakterier og vira, fx herpesvirus og en lang række luftvejsvira. Endvidere kan patienter eller personale være bærere af resistente, evt. multiresistente bakterier. Endelig kan blod indeholde hepatitis B og C virus samt Human Immundefekt Virus (HIV).

Hovedparten af smitsomme mikroorganismer på tandklinikken stammer fra mennesker, hvor smitteudgangen kan være hud og slimhinder, saliva (spyt), sekret fra svælg og luftveje, **pus** fra **abscesser** og sår samt blod. Herfra kan mikroorganismerne overføres til smittemodtageren ad forskellige smitteveje.

Immunsuppressiv

Behandling med medikamenter, der nedsætter personens modstandskraft over for sygdomme.

Immunitet

Den uspecifikke immunitet er de basale forsvarsreaktioner, som kroppen møder alt fremmed med.

Den specifikke immunitet er et rettet mod en specifik fremmed mikroorganisme, hvor kroppen danner celler og antistoffer, der kan bekæmpe netop den mikroorganismen. Derved bliver bekæmpelsen mere effektiv, og der dannes hukse-celler, der sørger for en hurtig reaktion, hvis mikroorganismen på et senere tidspunkt igen kommer ind i kroppen.

Endogen

Fra personen selv ('indefra').

Eksogen

Fra omgivelserne ('udefra').

Inkubationsfase

Det tidsrum, der går fra en person er smittet, til sygdommen bryder ud.

Resident

Den fastboende mikroflora, der hører til personen.

Bakteriæmi

Bakterier i blodbanen.

Endocarditis

Betændelse i hjertet.

Transient

Forbigående, bruges om mikroorganismer, der ikke er en del af den residente flora.

Pus

Betændelsesvæske der indeholder døde celler, mikroorganismer og hvide blodlegemer.

Abscess

En ansamlig af pus i et hulrum, der er dannet af pusset, 'byld'.

AARHUS
UNIVERSITET